

Nro. 50.

A FELS. CSÁSZARNAK ÉS AP. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

Indult Bétsből, Kedden December 22 - ik napján,
1807-ik esztendőben.

B é t s .

Minekutánna Fels. Urunk és Fejedelmünk az ezen esztendőben, Aprilis 9 ik napján Magyar Hazánk fő városában Budán kezdődött Ország Gyűllését, e' folyó holnapnak 15-kén a' régi törvények és bé vett szokás szerént a' Karoknak és Rendeknek esteli 6 órakor tartott közönséges gyűllésekben sok öröm vivat szó között bé rekesztette volna, a' következett napon reggeli 6 órakor onnan vissza indulván, e. h. 17-ikén, dél után 2 órakor, Gróf Wr b na Eö Excellentziája társaságában, a' Bécsi Publicum nagy öröme szerentséssal vissza érkezett. A' Magy. Nemzetnek azt a' kü-

D d d

lönös szíves hujlandóságát és hívségét, mellyet Fels. személye és a' Köz Jó előmozdítása eránt nem tsupa szóval, hanem tselekedeteikkel is ki mutatták, nagy kegyelmességgel venni méltoztatott Fels. Urunk. Eő Felségétől lett el válaszok előtt az eránt is alazatos esedezéseket nyújtották bé, hogy az Eő Felsége jövő Januarius 6-ik napján Lu do v i k a B e a t r i x Kir. Fő Herczeg Affzonnyal, néhai F e r d i n a n d' Majlandi Herczeg, és M á r i a B e a t r i x volt Módenai Herczeg Affzony 1787-ik esztendőben, Martzius 24-ik napján születeti leányával tartatandó menyegzőjére, a' Fels. Ausriai Ház eránt való fegyhetetlen hívségeknak kinyilatkoztatása végett ide Bécsbe fényes deputatiót küldhessenek, mellyet Eő Felsége kegyelmessen meg is engedni méltoztatott. Erre a' menyegzőre itten olly fényes készületek tétetődnek néhány hólnapoktól fogva, a' millyeneknek látásokra régen nem volt Béts városának szerentséje.

A' múlt szombaton, úgymint e. h. 19 kén egy Párisból jövő Frantzia Csász. Kurir utazott itten keresztül Konstantzinápoly felé, fontos irásokat vivén oda magával S e b a s t i a n i Fr. Generálhoz. Azok a' 21 ferslágok, vagy deszka ládák, a' mellyeket ezen Generál Odessan, Lembergben és Bródin keresztül Párisba küldött, itten már által mentek. Ezeknek a' ládáknak kettejekben a' nevezett Generál nem régiben meg halálozott kedves feleségének bé balzsamomozott tagjai voltak, a' többi pedig sok ezüst's arany edényekkel, drága köntösökkel, és különkülönbféle ritkaságokkal voltak meg rakva.

Harmad nappal annakelőtte Napoleon Fr. Császárnak, és I. József Nápolyi Királynak Adjutánsai Kurir fővel itt utaztak keresztül, az előbb Berlinbe, olly parantsolatot vivén oda, hogy a' még eddig Prussziai Birodalomban volt hadi seregek onnan mennyenek ki, az utólsóbb pedig Pétersburgba. Az Olasz Országi tudósítások szerint e. h. közepéig ottan fog a' Fr. Császár műlatni, 's azon Országot újabb lábra fogja állítani. Az onnan jött de nem egészen bizonyos kútfőből költ tudósítások még azt is hirdetgetik, hogy a' Madritti Kir. udvarnak meg egyezésével a' Heturiai Királyné fiával egyetemben Portugalliába menne, 's evvel tserélné fel eddig birt Országát.

A' mi kegyelmessen uralkodó, és mindenköz hasznú szolgálatot illendőképen meg is jutalmaztatni kívánó Fels. Fejedelmünk, a' Császár nevét viselő vitéz huzár Regimentnek Obersterét Gróf Naipperget, a' ki a' közelébb végződött Francia, Prusszus és Orosz háború alatt a' Galliciat neutralitási cordont commandiroztá, 's azon egész idő alatt a' reá bizott dolgott olly okossan folytatta, hogy az Eő Felsége kegyelmességére magát méltóvá tette, egy igen betses brilliántokkal kirakott, és az Eő Felsége nevével díszeskedő (8000 forintra betsültetett) pikissel ajándékozta meg, I. Sándor Orosz Császár is, vele való meg elégedésének meg bizonyítása végett, egy 2000 Rubelt érő brilliántos gyűrűt küldött nékie ajándékba.

A' Cs. Kir. Armadiánál következő változások történtek:

A. Fellyebb emeltettek: Manzini az Indsinör Corpustól Generál Majorrágra, és a' Theresienstadti várbéli Commendánságra; Ernst, Obristflajtinánt a' Gen. S. abtól Oberstférgre, és a' Hadi Cancellaria Archivumának igazgatására; Gorzkovszky a' Károly Fő Herczeg Uhlanus Regimentjébéli Kapitány ugyan ott második Majorrágra,

B. Hadi Szolgálatba ujjobban felvétetődtek: Schwandner Obristflajtinánt, Mos Copp, Guks, és Lang, mindnyájan a' Kordonnál.

C. Által tétettettek: A' 2-ik Garnizon Regimentbéli Oberster Stzartzinszky a' Kordonhoz; a' Jellachich Ferencz Regimentjébéli Obristflajtinánt Bánffy a' Benyovszky Regimentjéhez; az ezen Reg. béli Obristflajtinánt Papp, a' Jellachich Ferencz Reg. jéhez; Richter és Lamboy Armadibéli Obristflajtinántok a' Kordonhoz; Gatterburg fő Strázsamester a' Ferdinánd Fő Herczeg Huszár Reg. jétől a' Császár Huszárjaihoz; Fő Strázsamester Horváth a' Császár Huszárjaitól a' Ferdinánd Huszárjaihoz; Csepessy Fő Strázsamester a' Károly Fő Herczeg Uhlanusaitól a' Kordonhoz.

D. Pensióval bortsáttattak: a' Ferencz Károly Fő Herczeg Reg. jébéli Kapitány Szatsvay Fő Strázsamesteri rangal.

E. Qietált: Dönhoff Fő Strázsamester a' Schröder gyalog Reg. jétől.

F. Megbóltak: Gen. Major Knesevich János, Uracca, és Bonakorszky pensionatus Oberterek; Herrmann az Eszterházy Reg. béli Obristflajtinánt; Fritsch Fő Strázsamester a' Beschelly

Osztályból Alsó Austriában; végezetre Petricovich, Havdt, Stang, és Fuchs pensionatus Fő Strázsa mesterek.

Orosz Birodalom.

A' Petersburgi Csász. Udvarnak, az az Anglia Ország ellen ki adott Hadi Manifestuma, mellyt mi a' 48-ik Kurirnak 748-ik és több következő lapjain Erd. Olvasóinkkal közlöttünk, mind ott mind a' több Orosz Birodalombéli városokban és kikötő helyekben Francia és Orosz nyelven ki hirdettetett, és mindenüvé parantsolat küldetett az Anglus portékáknak és manufakturáknak lepetséttetésére, melly miatt nem csak igen drága áron kell azokat meg venni, de nem is találhatni.

A' 9-ik Novembéri Pétersburgi tudósítások a' jelenvaló háborús környü'állásokat következő módon festik le: Allig kostoltuk meg, úgymond, a' békeférségnek édességét, midőn újabb háborúba keveredtünk. E' folyó hólnap 8-kától fogva az Anglia Ország ellen ki adott manifestumot eleinte csak a' külföldi Ministerekkel közlötté a' Kormányfészék. Tegnapot fogva minden Orosz Birodalombéli kikötőhelyekben találtatott Anglus hajókra és jószágokra sequesirum tétettetett, 24 óra alatt a' nádméznek, kaffénak, theának, és egyéb Indiai terméseknek annyira fel hágott az árok, hogy tizszeresen is meg kellett azt fizetni. Az itt lévő Anglus Követ Lord Goyer a' haza való menetelre már meg kapta a' passus levelet, de hirtelen meg betegedvén, még eddig el nem utaz-

hatott. A' mi udvarunknak Londonba lévő Követje Alopeus Ur vissza hivattatott. Mitsoda okok indították légyen a' Fels. Orosz Császárt az Anglia ellen való hadindításra, a' fent említett manifesztumból ki tettik. I. Sándor Orosz Császárnak értésére esvén, hogy a' Franciaországban lévő Orosz katona foglyok onnan lett haza indulások előtt uj köntösbe és fegyverbe öltöztettek a' Napoleon Cs. parantsolatjából, ő Cs. Felsége is hasonló módon kívánta a' Francia Császár barátságát visszazonozni, és minden Orosz fogságban lévő Francia katonákat uj monturba felöltöztetve indította ki hazájok felé.

Nagy Britannia.

Minekélőtte háborúra menne a' dolog, az Angliai Király, a' ki a' jövő Januarius 4-ikén 70 esztendő s lesz, és a' mint a' Londoni tudósítások tartják, szemeivel már majd semmit sem lát, maga is nagyon ohajtja a' békeességet, az Angliai Kóróná örökösse a' Wallisi herczeg is édes atyát arra birni igyekezik; de mivel az Angliai Confitutó szerént mind a' kettő a' Ministeriumtól és Parlamentumtól függ: addig mig a' jelenvaló ministerek a' kormányt igazgatták, tökéletes békeességet reményleni nem lehet.

Azt mondhatja valaki, hogy minekutánna az Angliai kereskedő hajók előtt minden Európai kikötőhelyek bé zároltattak, és minden Anglus portékák vagy le árestáltattak, vagy kótyavetyére hányattattak volna, szükségesképpen az ő kereskedések meg tökkent, a' kereskedők, Fabricánsok,

és manufacturisták sok kárt vallottak, 's annál fogva az egész Nemzet sokat szenved? Két ágai vagynak Angliában a' kereskedésnek t. i. a' Napkeleti és Napnyugoti termésekkel és manufacturákkal való kereskedés. Az utolsó annyit nem szenved mint az első, mivel e' világ több részeinek, nevezetesen a' N. Britanniához tartozó szigeteknek is szükségek vagyon a' kéz mivekre, és mivel a' Fabrikabéli portékák nem annyira emberi kéz, mint inkább alkotmányok által szoktak készítettetni, igen sok munkásokra nem szorúlnak. Ellenben az Indiai termések, a' millyenek a' káfé, a' nádméz, a' fűszerszámok, a' festékek 's több e' félek, a' száraz Európába való nem vihetések miatt felette meggyűltek, az azokkal kereskedőknek tőke pénzek semmi nyereséget nem fizet, 's végtére nem csak interesteket, hanem tőke pénzeket is el vesznek, 's azonban a' reájok vetett terhes adót fizetni még is kénytelenek; következésképpen sokkal több kárt vallanak az Anglus mint a' több Európai kereskedők, a' kik t. i. az Indiai portékákat és terméseket töllök nem vehetik.

Néhány hetektől fogva még a' Postáknak utjok is ugy bé van zároltatva, hogy senki semmi levelet nem küldhet a' száraz Európába. E' miatt felette nagy summát vesz el a' Kormány-szék, mivel a' levelekre fel emeltetett Posta pénz csak nem egy millió font sterlinget hozott bé elz-tendőnként.

A' 4-ik Decemberi Amsterdami levelek azt tartják, hogy a' Hollandiai Király Lajos Napo-

le on a' Londoni minifereket meg kínálta volna avval, hogy ő Felsége az Anglia és Frantzia Országok s ennek szövetségesei közt való békeségnek helyre állításában a' közbenjáróságot magára vállalja; mélyre nem csak nem állottak az Anglus Minifterek, sőt világosan ki mondoták, hogy Napoleon Francia Császárnak tett ujjabb intézetei után az egymás ellen hadakozó feleknek meg engesztelésekről még csak gondolkozni sem lehet.

A' Londoni Ministerium nagyon idegen lévén az Északi Amerikai Szabad Társasággal kezdendő háborutól, annak sok kereskedésbéli jussokat és szabadságot ígért azon fel tétellel, hogy semmi Amerikai terméseket ne hordjon Fr. Ország-
nak; de a' mint az Amerikai levelek tartják, igen kevés hajandóságot mutat a' Congressus ezen tényes de tettetéssel telyes ajánlásnak elfogadására.

A' Párisi Árgus ezen tárgyról következőképen szól: az Északi Amerikai Respublikának lakosai nagy részint azt kívánják, hogy a' nemzetnek betsüllete és a' szabad Statusok vitorlájának szabadsága fenn tartattassék. Az Amerikai nemzet igen bánkodik azon, hogy a' Brittusok oly képtelenül hántak Dánia Országgal. Nem kevésbé meg sértetnek lenni érzi magát, hogy az Anglus Minifterek a' Sz. Domingói pártosokkal szövetségre léptek. Ekkorig mindenkor titkolták, hogy ők azokat pénzel és figyvel segí tették, holott elejtől fogva azt kívánták, hogy az a' Francia Colonia el pusztúljon, hogy a' lakosok

egymást öldököljék, 's annál fogva Francia Országának külső birodalmai kevesedjenek; de hogy velek, t. i. a' Domingói pártosokkal világosan szövetségre lépjenek, hogy ők legyenek az elsők, a' kik Haiti Országának mástól való nem függését, és Christophle Generálnak felsőségét meg esmérjék, azt ugyan, az Angliai mostani Ministeriumon kívül, egy jözanan gondolkozó ember sem képzelhette.

Pruffziai Birodalom.

Nem régiken arról tudósítottak a' Magyar Kurir E. Olvasóit, hogy a' Fels. Pruffziai Királyné a' Frantzia Császárnéhoz küldött levelében az által igyekezett a' Berlinben fekvő Francia Csász. seregeknek onnan leendő ki küldetésekre birni, hogy ott szüülhessen, és tölthesse ki gyermek ágyának szokott heteit. Mivel az 1-ső Decembéri Berlini tudósítások szerint a' Fels. Királyné még eddig semmi kívánatos választ nem vehetett, magát arra határozta meg, hogy Északi Pruffziának fő városában Elbingben szüüljön, 's ott töltsse ki gyermek ágyának heteit, a' mely végre a' szükséges rendelések már meg is tétetődtek, és azok az affzonyfzemélyek a' kik Eő Kir. Felsége szolgálatjára szükségesek lesznek, oda Decemb. első hetében el is mentek.

Azok közzül a' Pruffzus hadi tiszték közzül, a' kik Königsbergben a' teatrumon a' Frantzia tiszteket nagyon meg bosszontották, hogy szembe ötlő elégtételt adhasson a' Fels. Pruffziai Király, az erántok hozott hadi törvényszerént, a'

leg főbb, mint azon megbántásnak indító oka, agyonlövetésre, a' többi pedig a' Spandau városi fogságra szententziáztattak.

E' folyó Decemb. 2 ik napját, mint a' Francia Császár koronáztatásának, és az Auszterliczi fényes győzedelemnek emlékezetére szentelt napot a' Berlini Frantzia Gubernator az általinnepelte meg, hogy az ott őrizeten lévő 16000 főből álló Fr. fegyveres népet, a' városhoz egy óráni járó földre, Tempelhof mellett meg mustálta, a' hol néhai II. Fridrik testvér öttse Ferdinand és Möllendorf Pr. Feldmarsal is jelenvöltek. A' mufta végződése után a' Gubernator Generál St. Hilaire a' Herczeg Radzivil palotájában, a' város mostani Commendánsa Fr. osztályos General Victor pedig a' maga kvárterlyán a' Berlinben lévő külső udvari ministereket és minifternéket, a' Frantzia dámákat, a' Kurlandiai és Holsteini herczeg asszonyokat gazdagon megvendéglették, estére concertet és fényes bált adtak, — A' nemzeti teatumba minden fizetés nélkül mindennek szabad volt bé menni.

Néhány hetekkel ennekelötte azt irtuk vala, hogy a' Hálai Univerfitás helyett a' Fels. Pruffz. Király Berlinben szándékozik egy fő Oskolát felállítani, és a' Hálai Professorokat rész szerént oda, rész szerént a' Königsbergi Univerfitásba fogja küldeni. Most ellenkező tudósítást olvasunk a' Pruffziai levelekben, hogy tudniillik B. Stein Pr. Status Minister a' Hálai Fő Oskolának gazdag fundusait Poczdámba vinni, és Univerfitást is ott szándékozik felállítani, melly által azon

Királyi költségeken épült, de népetlen szegény városos nagyon segítene, 's azt szép virágozásba hozná.

A' Pr. Pomeránia nevezetes városának, 's erősségének Kolbergnek lakosi, a' kik az utolsó Francia háboruban magokat jelesen viselték, és uralkodó Fejedelmekhez való hvségeknak tsalhatatlan próbáit atták, 180000 tallérból álló contributiót tartoztak volna a' Frantziáknak fizetni. De mivel a' sok hadi nyomorúságok és sattszoltatások miatt azon summának kifizetésére tellyességgel elégtelenek vóltak; arra való nézve azon város Előjárói e' Fels. Királyhoz folyamodván a' reájok vetett teher könnyebítéséért esedeztek. Esedező levelekre a' Fels. Prussziai Király akként válaszolt, hogy noha azon város a' Pomerániai tartományra vettetett Contributiónak egy részét, a' Tilsiti békekességnek meg határozása szerént le fizetni tartozna; Eő Kir. Felsége mindazáltal azon város lakosinak sok nyomorúságokat, az ostromlás alatt mutatott hvségeket, és állhatatosságokat méltó tekintetbe vévén, az ő reájok vetett hadi adót a' Pomerániai tartománynak egyéb részeire fogja fel osztattatni.

A' Prussz. Kir. Armadiánál, a' mostani organisatió szerént, a' gyalog Regimentek Commendánsainak 208 taller, 4 ratio, avagy kenyér portio, ingyen való fa, és szabad kvártély fizetések leszen hólnaponként (Prussziában és Szakszoniában 1 taller, a' mi pénzünk szerént 30 garasból áll), egy kompániás Kapitánynak 100 taller, egy kenyér portzio, fa és kvártély; egy All-Kapitány,

nak 30 tallér fa és kvártély; egy Fel-Hadnagyoknak 25 tallér, fa és kvártély; egy All-Hadnagyoknak 17 tallér, fa és kvártély; egy zászló hordó Kadetnak 6 tallér fa és kvártély; egy köz embernek 2 tallér 12 jó garas pótolás-, és másfél font kenyér. Idegen nemzetségek hadi szolgálatra többé fel nem vétetnek, a' békeség idején kevés emberekből fognak a' vigyázatok állani, hogy ekképen kézimunkáikkal is kenyeret keressenek a' köz emberek. A' szabadságra ment tisztnek a' szolgálaton kívül semmi fizetése nem lesz.

Jegyzés. A' Prussziai Kir. Ármadiánál egy Generál-Lajtnántnak 3000, egy Generál-Majoroknak 2000 tallér fizetése volt esztendőnként. Egy Obersternek a' gyalogságnál hólnapi fizetése 140; egy Obristlajtnántnak 120; egy Majoroknak 100; egy Kompániás Kapitánynak 80 tallérból állott hólnapi fizetése. E' mellett minden kompánia tulajdonos 20, 30, sőt több embert is 10 hólnapi szabadsággal haza bocsátott, 's az alatt ő maga húzta a' fizetést, melly nem kevésre ment esztendőnként.

Hadi Tudósítások.

A' Gothenburgi erősség a' Svéciai Kir. rendeléséből lemontatott, mellyenn nagy öröme van az oda való lakosoknak. — A' Norvégiai kapzsi hajók már is 24 Anglus kereskedő hajókat rablottak el, mellyek sok betses portékákkal voltak még terheltetve; egyiken 4 hordó pénz is találtatott. Valamint Norvégiában, úgy Dánia Országban is sok ilyen kapzsi hajók készítettnek ki, mellyek el-

len nehezen fogják magokat az Anglus hajók védelmezni, tudva lévő dolog lévén az, hogy a' Dánusok és Normannusok bátor szívű hajós legények és katonák légyenek.

A' Koppenhágába ki neveztetett hadi Commissió azoknak a' Generálisoknak és Fő Tiszteknek meg vizsgáltságokban, a' kik az Anglusoknak Zelandiába való ellenséges mulatások alatt vagy tiszti kötelességeket nem teljesítették, vagy az ellenséggel való társalkodások által magokat gyanusokká tették, még most is foglalatoskodik. — A' Koppenhágai Kir. Udvarnál lévő külföldi Követ Minisztereknek szabad tettzésekre hagyattatott vagy az ott való maradás, vagy a' Rendsburgba való lakás, a' hol t. i. most a' Dániai Király lakik. — A' Svéciai Konsulnak Koppenhágában lett le árestáltatása annak tulajdonittatik, hogy ő az ott vólt ellenséggel titkos czimborálásban vólt.

A' Dániai Korona Herczeg tellyes tehetségét arra fordítja, hogy az Anglia ellen indított háborút szerentsésen el kezdhesse, folytathassa, és el is végezhesse, hogy egyfzersmind azt a' gyalázatot mellyet az Angliai Ministerium Dánia Országának okozott méltóképpen meg bosszúlhassa.

A' 28-dik Novemb. Koppenhágai Tudositások bizonyos dolognak lenni hirdetik: hogy a' Svéciai Király is el állott az Anglia szövetségétől, és hogy a' Fels. Orosz Csaszárnak példáját követvén, minden kikötőhelyeit bezároltatta az Anglus kereskedő hajok előtt, és hogy meg nem engedi, hogy a' Svéciai kereskedők Vasat küldjenek Angliának, melly nélkül egy hajot sem épithetnek a' Brittu-

sok. — A' hazafiúi szeretet annyira, fel lobbant a' Daniai Statusokban, hogy az Anglusok ellen való háborúnak folytatására készek minden vagyonukat feláldozni.

A' múlt November 21-ik napján költ 41-ik Kurirban kiadott üstökös Tsillagokról való Tudósításnak további folytatása.

Valamiképen egyéb problematicus tárgyakról való okoskodásaikban a' valóság mellett a' Tudósok meg nem maradnak, hanem hol többet, hol kevesebbet szoktak azokhoz adni: úgy azokon az üstökös tsillagokon kívül is a' mellyekről a' régi Kronikákban emlékezet tetetődik, egynéhány ezerre szaporítják számokat, nem egyébbenn, hanem a' tsupa lehetőségen fundálván vélekedéseket, 's azt állítják, hogy a' nap alkotmányában, sok ezer üstökös tsillagok lehetnek, de hogy feltébb való távol létek miatt, nemhogy tsupa szemekkel, de a' leg finomabb perspectiváknak segedelmek által sem lehet azokat szemlélni. — Illyen értelemben vólt az ennekelőtte néhány ezstendőkkel meg halálozott híres Berliui Matematikus és Astronomus Lambert, a' ki 4000-re tette a' mi napunk systemájában lévő üstökös tsillagoknak számát.

Ezeknek az égi testeknek természetekről is sokféleképen vélekedtek valamiképen az újabb úgy a' régi időkben élt természet vizsgáló Böltsék is. — Seneca a' Planéták, az az, a' bújdosó tsilla-

gok közzé számlálta azokat. A' régi Pythagoreusok is hasonló értelemben voltak. azt állatván azokról, hogy valamiképen a' Plánéták, úgy az üstökös tsillagok is a' természetből eleikbe szabott lineában a' nap körül forognak, és némellyek rövidebb, mások hosszabb idő alatt végzik el a' nap körül való futásokat. — Hevelius a' 17-ik század első fertályában élt Dantzigi Consul és tudós Astronomus értelme szerént, az üstökös tsillagok a' naptól vették eredeteket, természetekre nézve a' naphéli fogyatkozásokhoz hasonlóak, és valamely vékony gözölgésekből állanak — Lichtenberg tsupa világos felhőknek lenni véli, vagy hogy végtére is felhökké lesznek azt állatja. Egy régi Krónikában azt olvassuk, hogy az 1510-ik esztendőben az ég kárpitján láttatott üstökös tsillagból kénköves büdös követskék hullottanak le. — Akármint vélekedjenek azoknak természeti valóságokról a' régibb és újabb természet vizsgáló Bölcsék, elég az ahoz, hogy a' sok tapasztalások által nagyobb tökéletességre vitetett Astronomia szerént az üstökös tsillagok is a' mi napheli alkotmányához tartoznak, és a' természet által meg határozott törvények szerént a' nap körül hosszas tyukmony-forma lineákban forognak. De miből álljon természeti valóságok még eddig egy halandó sem határozhatta meg bizonyosan, mellynek főképen való oka ez, hogy különbözőkülönbféle ábrázatokban mutatják azok magokat. Hogyha, tudniillik az üstökös tsillag a' naphoz közelit, az a' gombolyag, a' mellyben a' feje áll, a' gömbölyűségét el veszti, gőzzé valte-

zik által, melly maga atmosferáját meg nagyítja, a' gombolyagot minden oldalról körülveszi, és a' farkát is meg hosszabítja. Ha a' nap szomszédságából jön vissza, akkor nagyon meg változik, a' gombolyagja, vagy a' feje egészen elenyészik, vastag gözből és hosszú, de olly vékony farkból áll, hogy azon által az álló tsillagokat is lehet szemlélni. Me'lyhezképesti úgy láttzik, hogy az üstökös tsillagok olly matériából állanak, melly a' nap ereje által fel olvadtatván, gyakran sok millió farkakra oszlanak fel. Hogyha messze távoznak a' naptól, könnyen meg lehet, hogy az a' széllyel oszlott matéria az üstökös tsillagba vissza tér, 's ilyenkor se farka nintsen, sem nem ködös. — Hihetetleneknek lenni láttanak azoknak vélekedéseik is, a' kik az üstökös tsillagoknak farkaikat világos vizpárolgásoknak, sőt tüzes lángoknak is tartják. Ha ez úgy volna, igen sok károkat okozhatnának a' mi földünkhöz közelítő üstökös tsillagok, és ha avval össze ütköznének, ~~ez~~ változási okozhatnának a' föld tengelyében, és az e' körül való forgasában, a' tengerek magok valóiból ki öntenének 's az Aequatorra rohannának, számtalan sok embert és állatokat el borítanának, egész nemzeteket el törölnének, 's annál fogva a' szép mesterségeknék minden emlékeztető jeleit ökörsre el pusztítanák.

(A' többi következik.)